
ВАРНЕНСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ

СТ А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Евгени Манев
Ръководител на Катедра „Национална сигурност“,
относно дисертационния труд на

д-р ЯКОБ РУБ

на тема:

**ХИБРИДНА ТЕОРИЯ ЗА МНОГОКРИТЕРИАЛНО
ОРГАНИЗИРАНЕ НА ДЕЙНОСТТА НА ДОБРОВОЛЦИ В
РЕАЛНИ СИТУАЦИИ НА СПАСЯВАНЕ. ПОВЕДЕНИЕ НА
ОТГОВОРНОСТ КЪМ НАЦИОНАЛНАТА СИГУРНОСТ.**

представен за придобиване на научната степен „доктор на науките“ в
професионално направление 9.1 "Национална сигурност", докторска
програма „Управление в сферата на обществения ред и сигурността“.

София, 2021

Това становище е изготвено въз основа на заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър” № 401 от 14.06.2021 г. с която съм включен в състава на Научното жури за защита на дисертационен труд, за присъждане на научна степен "доктор на науките" на д-р ЯКОБ РУБ на тема „Хибридна теория за многокритериално организиране на дейността на доброволци в реални ситуации на спасяване. Поведение на отговорност към националната сигурност“ в професионално направление 9.1 "Национална сигурност", докторска програма „Управление в сферата на обществения ред и сигурността". Въз основа на горното и с решение на Научното жури, взето на първото му заседание, ми е възложено да изготвя настоящото становище.

I. Оценка на резултатите и приносите на кандидата в дисертационния труд.

Съдържанието на дисертацията е структурирано от въведение, три глави, заключение по всяка глава, заключение по дисертационния труд, препоръки и приложения. Изследването е изградено в логически последователно съдържание в обем от 209 стр., списък на използвани литературни източници – 271 (42 стр.), приложения – 45 стр.

В увода са разгледани актуалността и релевантността на темата към мултидисциплинарно изследване на доброволното участие в организациите за аварийно спасяване. Подчертано е, че авторът се съсредоточава в изследване на доброволчеството като личен избор на участниците и се фокусира върху факта, че няма установена интердисциплинарна теория на съвременния етап за изследване на отношението към него в контекста на социално-културен аспект.

Именно от тази констатация произлиза и целта на изследването да се генерира и предложи съвременен иновативен подход за идентифициране и повишаване на ефективността на аварийно-спасителната дейност от

доброволци, чрез оценка и анализи на процесите на вземане на решение посредством провеждане на широкомащабно статистическо изследване на съвременното интегрирано разбиране чрез използване на „*economical-psychological Irrational Choice Theory utility*“. Освен това авторът си е поставил високата цел, която успешно е постигнал, за определяне на интердисциплинарния научен домейн с прилагане на психологически, социологически, биологически и философски теоретични знания, за определяне на качествата на личността на доброволците, участващи в аварийно-спасителните организации. На тази основа целта на изследването е разширена за дефиниране и развитие на „сфера на аварийно-спасителен домейн“ в областта на Националната сигурност. В този контекст авторът формулира успешно основна теория за обясняване на доброволчеството в аварийно-спасителната дейност и алтруистичното отношение на хората в тези организации в интерес на пострадалите. Така поставените основни изследователски цели могат да се генерализират в създаване на автентична *Хибридна теория* за изучаване на доброволчеството.

За постигането на тази цел авторът целесъобразно дефинира и успешно изпълнява комплекс от научно-изследователски задачи, избрал е подходяща методология и методики, което му е позволило да изпълни поставените трудни научно-изследователски задачи и да постигне научните цели на дисертационното изследване.

Приемам направените научни приноси в дисертационния труд, като основни от тях могат да се обобщят в следните по-важни направления:

1. Формулирано е *определение за феномена доброволческо участие в организации за спасяване* без корисни цели. Изследван е алтруистичния мотивационен ефект във високо рискова среда, изразяващ любов и грижа за другите, както и добро му влияние върху личното емоционално и интензивно преживяване на доброволците.

2. Генерирано е концептуално виждане за доказване на автентичността на ирационалната теория в дейностите свързани с националната сигурност. За целта е извършено задълбочено емпирично изследване на няколко групи – организационни спасители, доброволци от няколко организации, както и двете контролни групи са от Държавата Израел. Проучването е фокусирано върху същността и съдържанието на организациите за спасяване, съставени от доброволци, при извънредни ситуации.

3. Генерирана и е доказана хипотезата, че алтруистичните дейности при високо рискови ситуации се извършват чрез интуитивно, т.е. *ирационално вземане на решение* от спасителя доброволец.

4. Доказано е, че в основата на поведението на спасителите доброволци при спасяване на пострадали, важно място заемат фактори като: поемане на риск и личностните характеристики (психология); мотивационни черти (социология); генетични особености (биология); религиозни възприятия (философия); икономически фактори.

5. Разкрита и е доказана връзката между *поемането на риск и мотивацията за доброволното участие в спасителни организации*. Доказано е, че има ясни връзки между завършилите военна служба и тези без военна служба в контекста на тези две променливи. Установено е, че *мотивите за самореализация и личният алтруизъм* (като независими променливи), отразяващи най-високите вътрешни качества на доброволеца, засягат нивото на поемане на риск при извънредни ситуации.

6. Интересен е резултатът, отнасящ се до *генетичния компонент* на традицията за доброволчеството в семейството. Намерена е връзка между него и важни характеристиките на личността като приятност и добросъвестност, *но само сред завършилите военна служба*.

7. Генериран е интегриран авторски „*R.E.D.U.C.E Hybrid Model*” (Rescue; Emergency; Decision; Under; Combat; Extrication). за увеличаване и

/ или укрепване на спасяването на хора при извънредни събития като част от политиката за национална сигурност

Приемам *практико-приложните* приноси на автора, като по-важните от тях могат да се обобщят в групи накратко, като генериране на конкретни и обосновани предложения за внедряване както следва:

1. Провеждане на предварителни тестове по нова форма и съдържание с кандидатите за назначаване за доброволци за спасители като валиден метод за правилен подбор.

2. Предложена е методология за предварително намаляване на несъответствието на хората, кандидати за спасители като доброволци, базирана на „Коефициентът на личността“ на потенциалния доброволец, при която вероятността за успехите на бъдещия доброволец за спасител се изчислява въз основа на *Теорията за ирационалния избор*.

3. Създадени са предпоставки и условия за продължаване на изследванията в това направление.

Полученото ново знание може да бъде полезно на изследователи, специалисти, преподаватели, докторанти, студенти и всички интересуващи се от темата.

Анализът на съдържанието на представения дисертационен труд, специфичния и оформен стил на автора е основание да направя извода, че те са негово лично дело и постижение. В рамките на моята компетенция не намирам основание и данни за плагиатство и некоректно позоваване и използване на източници.

II. Критични оценки, бележки и препоръки

В процеса на рецензиране са забелязани някои несъществени редакционни неточности, които в никакъв случай не омаловажават постиженията на автора и не влияят на научните му постижения и

възможностите за тяхното практическо прилагане, поради което не се представят тук.

III. Заключение

На основание на цялостното съдържание на представения дисертационен труд и постигнатите резултати от автора, давам **положителна** оценка на същия и на научните и приложните му приноси. Гласувам положително и предлагам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват положително за присъждане на научната степен **„доктор на науките“** в професионално направление 9.1 "Национална сигурност", докторска програма „Управление в сферата на обществения ред и сигурността" на д-р **Якоб Руб.**

Член на научното жури:

проф. д-р Евгени Манев

04 юли 2021 г.